

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Milieu, Mobiliteit en Economie

DATUM	4 juli 2017	REFERENTIE	Stef Röell
ONS NUMMER	81B8B3E1	DOORKIESNUMMER	06-11866643
NUMMER PS	2017MME119	E-MAILADRES	Stef.roell@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	geen	PORTEFEUILLEHOUDER	Pim van den Berg

Onderwerp Statensbrief: Opzet provinciaal energiefonds

Voorgestelde behandeling: ter informatie

Geachte dames en heren,

Inleiding

Aanleiding

In het coalitieakkoord "In verbinding!" heeft het college aangegeven een revolverend regionaal energiefonds te willen realiseren. Het provinciaal energiefonds dat nu is uitgewerkt geeft hier invulling aan.

Voorgeschiedenis

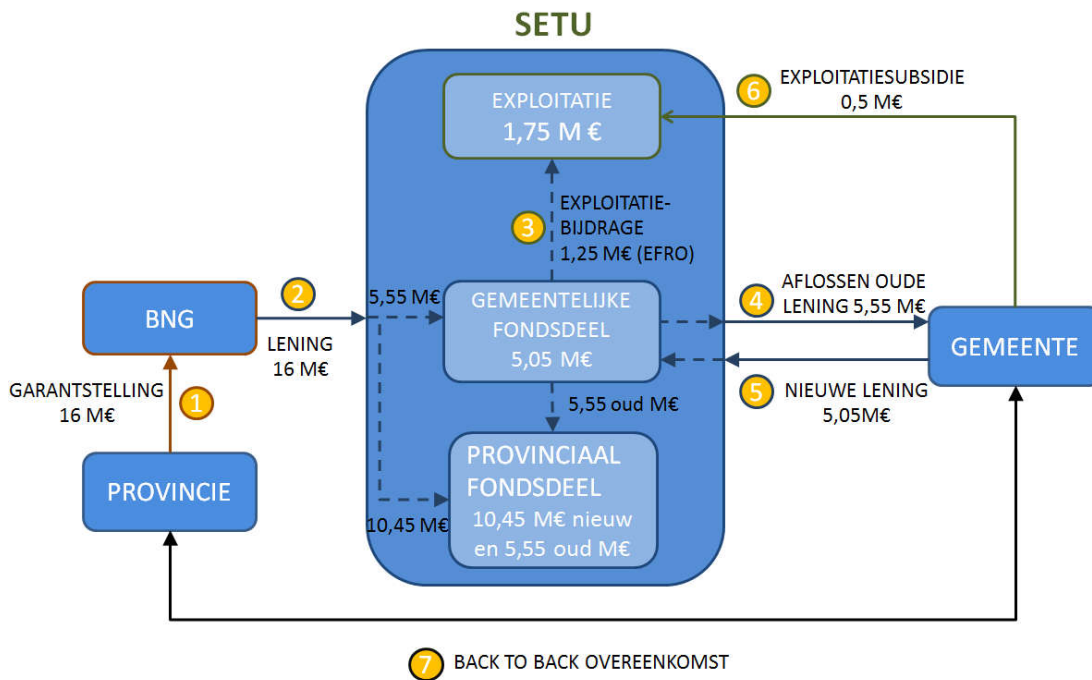
In het coalitieakkoord is geen provinciaal budget gereserveerd voor een energiefonds, omdat destijds verondersteld is dat dit met EFRO-subsidie gefinancierd kon worden. In de Kadernota's van 2017 en 2018 is in totaal € 4 mln beschikbaar gesteld, waardoor de ambitie van een provinciale energiefonds nu gerealiseerd kan worden.

Essentie / samenvatting

Om antwoord te kunnen geven op welke wijze een robuust en revolverend provinciaal energiefonds gerealiseerd kan worden is een marktconsultatie uitgevoerd. Er is gesproken met fondsbeheerders van diverse energiefondsen, banken en ondernemers. Ook zijn bestaande instrumenten zoals het garantiefonds energie (van provincie Utrecht en Rabobank Amersfoort) geëvalueerd. Parallel aan de marktconsultatie is door de gemeente Utrecht opdracht gegeven aan Rebel Group om mogelijkheden in beeld te brengen voor uitbreiding van het bestaande energiefonds Utrecht. Conclusie van Rebel was dat samenwerking met de provincie Utrecht het meest voor de hand ligt.

De realisatie van een gemeenschappelijk fonds van de provincie en gemeente Utrecht heeft verschillende voordelen. Er wordt aangesloten bij een bewezen succesvol fonds met een investeringsreglement dat aansluit bij de resultaten van de marktconsultatie, met een grote naamsbekendheid onder regionale ondernemers. Bovendien is de samenwerking kosteneffectief (één fondsbeheerder, één backoffice, één communicatie boodschap etc.) en wordt versnippering voorkomen.

De gemeente Utrecht, provincie Utrecht en de Stichting Energietransitie Utrecht (SETU) hebben een opzet uitgewerkt voor een gezamenlijk provinciaal energiefonds. De financiële stromen die gepaard gaan met de uitbouw van het gemeentelijke naar een provinciaal energiefonds is hieronder schematisch weergegeven.

Toelichting:

1. Provincie staat voor € 16 mln garant richting BNG Bank (op basis € 4 mln die hiervoor op de provinciale begroting gereserveerd wordt als risicodekking).
2. BNG Bank leent SETU € 16 mln waarvan € 10,45 mln beschikbaar komt als nieuw provinciaal fondsvermogen en € 5,55 mln wordt ingezet voor aflossen van de bestaande portefeuille van de SETU. Deze portefeuille wordt ondergebracht in het provinciale deel.
3. Door het aflossen van de oude gemeentelijke lening (€ 5,55 mln) wordt voldaan aan de voorwaarde van EFRO dat EFRO-middelen minimaal 1 keer volledig zijn ingezet en volledig zijn afgelost. Hierdoor valt € 1,25 mln vrij aan EFRO-subsidie voor dekking van de exploitatie.
4. Met het 'nieuwe' fondsvermogen kan SETU € 5.55 mln aan de gemeente Utrecht aflossen.
5. De gemeente verschafft SETU nieuwe renteloze lening van € 5,05 mln.
6. Daarnaast verstrekt de gemeente een extra exploitatiesubsidie van € 0,5 mln.
7. Tussen de gemeente en provincie wordt een bestuursovereenkomst gesloten met afspraken over inzet middelen, omgaan met defaults en de situatie dat één of beide partijen zich terug wil trekken uit het energiefonds.

Resultaat: energiefonds met totaal vermogen $(5,05 + 10,45 + 5,55) = € 21,05$ mln waarvan € 5,05 mln nieuw te investeren in de gemeente Utrecht en € 10,45 mln binnen de hele provincie. Daarnaast is € 1,75 mln directe dekking voor exploitatiekosten. De overige dekking van de exploitatiekosten komen voort uit renteopbrengsten door het verschil tussen de uitleenrente en de rente die SETU moet betalen aan de BNG. De lening van de gemeente is renteloos.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

De transitie naar een klimaatneutrale energievoorziening is een gezamenlijke opgave van bedrijfsleven, particulieren en overheden. Volgens een recent rapport, in het kader van de evaluatie van het Nationaal Energieakkoord, levert deze energietransitie in de periode tot 15.000 banen op in Nederland na correctie voor banenverlies in andere sectoren. Om de doelstellingen voor energietransitie te halen moet volgens McKinsey een bedrag van 10-15 miljard per jaar geïnvesteerd worden. Het grootste deel van de energietransitie gebeurt dan ook zonder (financiële) participatie van de provincies. Meeste impact hebben op dit moment de SDE-subsidies van het Rijk (jaarlijks meerdere miljarden).

Het energiefonds is aanvullend op andere instrumenten en richt zich op initiatieven waarbij sprake is van marktfalen: dit zijn initiatieven die ondanks een goede business case de financiering van hun initiatief niet (volledig) gefinancierd krijgen. Het energiefonds is revolverend waardoor deze middelen meerdere keren kunnen worden ingezet zodat bijdrage aan de regionale economie en energietransitie met beperkte middelen relatief groot is.

Door te werken met een garantstelling aan BNG Bank kan op provinciale middelen een multiplier van een factor 4 worden behaald. Omdat op initiatiefniveau een minimale private bijdrage van 50% is vereist, wordt met provinciale middelen binnen onze provincie een extra investering van in ieder geval € 32 mln uitgelokt (een

directe multiplier van 8). Daarnaast is sprake van een indirect effect doordat ondernemingen in staat worden gesteld te groeien en zelf in staat zijn hiervoor financiering aan te trekken bij commerciële banken. Door het mogelijk maken van de (nu nog) moeilijke onderdelen van de energietransitie, zetten we de deur open voor veel meer investeringen die uiteindelijk nodig zijn om de energietransitie te volbrengen.

Financiële consequenties

Bij het provinciale energiefonds is sprake van een financiële bijdrage door de provincie Utrecht die via een garantstelling een lening door BNG Bank aan SETU faciliteert. Daarnaast zal de gemeente Utrecht zorgen voor een directe lening aan SETU en het beschikbaar stellen van middelen voor de exploitatiebegroting. De bijdragen van provincie en gemeente zijn lastig te vergelijken. De gemeente stopt er immers ook 'harde cash' in ter dekking van de exploitatiekosten terwijl de provincie alleen via een garantstelling middelen beschikbaar stelt. Hier staat tegenover dat het maximale risico aan de kant van de provincie hoger is.

De provinciale garantstelling van € 16 mln is begrotingstechnisch verankerd in de Reserve Weerstandvermogen. Om eventuele default op deze garantstelling te dekken wordt € 4 mln toegevoegd aan de Reserve Weerstandvermogen. Deze € 4 mln wordt gefinancierd uit:

1. € 2 mln uit Programma energietransitie (Kadernota 2017)
2. € 2 mln uit Algemene reserves (Kadernota 2018)

Om beter in beeld te krijgen wat de risico's zijn die verbonden zijn aan het fonds, hebben we een consultant, gespecialiseerd in projectfinanciering, opdracht gegeven de bestaande portefeuille te analyseren en risico's in beeld te brengen. De analyse geeft aan dat, gelet op het profiel van het fonds, rekening gehouden moet worden met ongeveer 10% default (=niet terugbetaalde leningen) op de portefeuille die wordt opgebouwd. Dat betekent dat de provinciale dekking van € 4 mln naar verwachting ruim voldoende is om defaults te dekken.

Vervolgprocedure/voortgang

De afspraken met de Gemeente Utrecht de BNG Bank en de SETU zijn onder voorbehoud van besluitvorming gemeente Utrecht. Nadat besluitvorming bij de gemeente definitief is, zal de lening van BNG aan SETU bekrachtigd kunnen worden, zodat SETU het provinciale energiefonds kan lanceren. Lancering is nu gepland voor begin november 2017.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Kennis te nemen van opzet en beoogde bijdrage vanuit de provincie Utrecht en de gemeente Utrecht voor realisatie van een nieuw provinciaal energiefonds.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,
De secretaris,